

Στον κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO τα Μινωικά Ανακτορικά Κέντρα

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Η εγγραφή των Μινωικών Ανακτορικών Κέντρων στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, η οποία ανακοινώθηκε στο πλαίσιο των εργασιών της 47ης Συνόδου της Επιτροπής Παγκόσμιας Κληρονομιάς, αποτελεί μεγάλη επιτυχία της χώρας μας.

Συνιστά την διεθνή αναγνώριση της εξέχουσας οικουμενικής αξίας των έξι εξαιρετικά σημαντικών αρχαιολογικών χώρων της Κρήτης -της Κνωσού, της Φαιστού, των Μαλίων, της Ζάκρου, της Ζωμίνθου και της Κυδωνίας- που συγκρότησαν τη σειριακή υποψηφιότητα.

Σε ανάρτησή του ο Πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης γράφει:

“Με τη σημερινή απόφαση της 47ης Συνόδου της Επιτροπής Παγκόσμιας Κληρονομιάς της ΟΥΝΕΣΚΟ, αναγνωρίζεται διεθνώς η εξέχουσα οικουμενική αξία του Μινωικού Πολιτισμού. Ενός από τους λαμπρότερους του προϊστορικού Αιγαίου, που γεννήθηκε στην Κρήτη για να αποτελέσει ρίζα της ευρωπαϊκής σκέψης και

αισθητικής.

Έτσι, η αρπαγή της Ευρώπης από τον Δία όπως και ο μίτος της Αριάδνης επιστρέφουν από την αρχαία ελληνική μυθολογία στη σύγχρονη ζωή, μεταφέροντας τα διαχρονικά της μηνύματα. Με πρώτο ανάμεσά τους, το δίδαγμα του διαρκή αγώνα για ελευθερία και πρόοδο του ανθρώπου.

Η εξέλιξη αυτή, που χαροποιεί κάθε Ελληνίδα και Έλληνα, είναι το επιστέγασμα μιας πολύχρονης και επίμονης συλλογικής προσπάθειας στην οποία αξίζει να θυμηθούμε ότι συμμετείχε με πάθος και η αείμνηστη Μαριάννα Βαρδινογιάννη. Πρόκειται για μία δικαίωση που τιμά τη μνήμη της.

Συγχαρητήρια, λοιπόν, στο Υπουργείο Πολιτισμού και στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία μας στην ΟΥΝΕΣΚΟ. Κι ακόμη, στην Περιφέρεια Κρήτης και όλους τους φορείς που συνεργάστηκαν, προετοιμάζοντας τον φάκελο της υποψηφιότητας. Σε δύσκολους καιρούς, ένας ακόμη ευγενής στόχος της χώρας μας έγινε πραγματικότητα!”.

Ταυτόχρονα, αποτελεί δέσμευση για την Ελλάδα να διατηρήσει και να προστατεύσει αλώβητες τις πολιτιστικές αξίες των σημαντικών αυτών μνημειακών συνόλων.

Η σημερινή εγγραφή αποτελεί το επιστέγασμα της συστηματικής, επίπονης, μακροχρόνιας προσπάθειας των έμπειρων στελεχών και υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και της εποικοδομητικής συνεργασίας τους με την Περιφέρεια Κρήτης και συναρμόδιους φορείς για την προετοιμασία του φακέλου της υποψηφιότητας.

Η Επιτροπή Παγκόσμιας Κληρονομιάς, βασιζόμενη και στην αξιολόγηση του αρμόδιου συμβουλευτικού οργάνου της, ICOMOS, αναγνώρισε την Εξέχουσα Οικουμενική Αξία των Μινωικών Ανακτορικών Κέντρων, την αυθεντικότητα και την ακεραιότητα του αγαθού, καθώς και την ύπαρξη ισχυρού πλαισίου προστασίας και δομημένου Σχεδίου Διαχείρισής του, συστατικά απαραίτητα της εγγραφής στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς.

Λίνα Μενδώνη: Μια μέρα ορόσημο για την πατρίδα μας

Η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη, παρούσα κατά την αναγγελία της εγγραφής, κατά την ολοκλήρωση της διαδικασίας της εγγραφής, έκανε την ακόλουθη δήλωση:

«Σήμερα είναι μια μέρα ορόσημο για την πατρίδα μας, για τον ελληνικό λαό, για

την Κρήτη, για τον Πολιτισμό στη μακρά ιστορική του διάρκεια. Με την εγγραφή των Μινωικών Ανακτορικών Κέντρων στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς, ο μινωικός πολιτισμός, ένας από λαμπρότερους πολιτισμούς του προϊστορικού Αιγαίου αναγνωρίζεται και καθιερώνεται παγκοσμίως.

Τα εντυπωσιακά αρχιτεκτονικά κατάλοιπα των μινωικών ανακτορικών συγκροτημάτων, που σώζονται σε όλη την Κρήτη, αποτελούν τους αυθεντικούς εκφραστές αυτού του πολιτισμού. Τα ανάκτορα δεν ήταν μόνο διοικητικά και οικονομικά κέντρα.

Ήταν κέντρα πολιτισμού, τέχνης και τεχνολογικής καινοτομίας. Δημιουργήματα υψηλής τέχνης και αισθητικής, μνημειακής αρχιτεκτονικής, με ανεπτυγμένο σύστημα γραφής και διοίκησης, και με ισχυρές εμπορικές και πολιτισμικές επαφές με τους λαούς της Ανατολικής Μεσογείου.

Η ανάδειξη του Μινωικού πολιτισμού μάς επιτρέπει να κατανοούμε καλλίτερα τις απαρχές του ευρωπαϊκού πολιτισμικού γίγνεσθαι, καθιερώνοντας την Κρήτη ως κοιτίδα πολιτισμού παγκόσμιας σημασίας. Ευχαριστώ από τα βάθη της καρδιάς μου όλους όσους συνετέλεσαν σε αυτή την επιτυχία της χώρας μου.

Τους θεσμικούς εκπροσώπους της UNESCO και του Κέντρου Παγκόσμιας Κληρονομιάς -και ιδιαίτερα τον Διευθυντή του Lazare Eloundou- το Υπουργείο Εξωτερικών και τη Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία -τον επικεφαλής της Γιώργο Κουμουτσάκο- την Περιφέρεια Κρήτης και προσωπικά τον Σταύρο Αρναουτάκη, και φυσικά, τους συνεργάτες μου στο Υπουργείο Πολιτισμού -στα πρόσωπα της Διευθύντριας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Έλενας Κουντούρη, της τμηματάρχου Ντίνας Μπενίση και του Διευθυντή Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων Θέμη Βλαχούλη - και τους αντιπροσώπους μας στην Επιτροπή Παγκόσμιας Κληρονομιάς -στο πρόσωπο της Ευγενίας Γερούση. Χάρη στη σκληρή δουλειά τους, την μακρά εμπειρία τους, τη γνώση και την αφοσίωσή τους, σήμερα γίναμε όλοι εξαιρετικά περήφανοι».

Τα Μινωικά Ανακτορικά Κέντρα

Τα Μινωικά Ανακτορικά Κέντρα αποτελούν το πλέον εμβληματικό στοιχείο της ταυτότητας του μινωικού πολιτισμού, ενός από τους πιο αξιόλογους προϊστορικούς πολιτισμούς της Ανατολικής Μεσογείου που αναπτύχθηκε στη διάρκεια δύο χιλιετιών (2800-1100 π.Χ.). Η μινωική κληρονομιά, κιβωτός και θησαυροφυλάκιο αξιών, μύθων και κοινωνικών ιδεών, έχει επηρεάσει τη καλλιτεχνική και πνευματική σκέψη διανύοντας ιστορική τροχιά πολλών

χιλιετηρίδων.

Ο θρύλος του σύνθετου και χαώδους Λαβύρινθου που σχεδιάστηκε για τον βασιλιά Μίνωα, ένα θαύμα της μηχανικής, που συμβόλιζε τη δημιουργικότητα και την πολυπλοκότητα και αντανάκλα την κατασκευαστική πολυπλοκότητα και τη μνημειακότητα των ανακτόρων, αποτελεί μέχρι και σήμερα σύμβολο δαιδαλώδους οργάνωσης με παγκόσμια αναγνώριση ως προς την ορολογία, τη μορφή.

Παράλληλα, η μινωική τέχνη με τα φυσιοκρατικά χαρακτηριστικά της επηρεάζει τη καλλιτεχνική δημιουργική σύνθεση σε ολόκληρο τον κόσμο, σε ποικίλους τομείς όπως η φιλοσοφία, η ζωγραφική, η λογοτεχνία, η μουσική, η ποίηση, το θέατρο και ο κινηματογράφος.

Τα Μινωικά Ανακτορικά Κέντρα συνιστούν την πιο αυθεντική και αντιπροσωπευτική έκφραση της ακμάζουσας μινωικής κοινωνίας προσφέροντας τεκμήρια πρώιμης αστικής ανάπτυξης και αποκαλύπτοντας σύνθετες κοινωνικοπολιτικές δομές, λειτουργικά οργανωμένες γύρω από ένα ιεραρχημένο διοικητικό σύστημα.

Ήταν διοικητικά, οικονομικά και θρησκευτικά κέντρα, η σύνθετη αρχιτεκτονική μορφών των οποίων, με επιρροές από την Αίγυπτο και την Εγγύς Ανατολή, σχεδιάστηκε για να εξυπηρετεί τις ποικίλες ανάγκες και λειτουργίες μίας ιεραρχημένης κοινωνίας.

Τα μνημεία αυτά συνιστούν διαχρονικά σημείο αναφοράς στην ιστορία της ανθρωπότητας καθώς παρέχουν υλικές μαρτυρίες για την ανάπτυξη πρώιμων οικονομικών συστημάτων, όπως η γεωργία, η κτηνοτροφία και το θαλάσσιο εμπόριο. Αποτελούν επίσης πολύτιμη πηγή τεκμηρίωσης για τα δύο αρχαιότερα συστήματα γραφής στην Ευρώπη - τη Κρητική Ιερογλυφική και τη Γραμμική Α - τα οποία επινοήθηκαν στην Κρήτη ήδη από τις αρχές της 2ης χιλιετίας π.Χ.

Την ευθύνη της συγκρότησης του φακέλου της υποψηφιότητας ανέλαβε η Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, σε συνεργασία με τις Εφορείες Αρχαιοτήτων Κρήτης και την δυναμική υποστήριξη της Περιφέρειας Κρήτης. Για την αρχαιολογική τεκμηρίωση του φακέλου πολύτιμη ήταν η συνδρομή των Ξένων Αρχαιολογικών Σχολών και των διευθυντών των συστηματικών ανασκαφικών ερευνών, που δραστηριοποιούνται στην Κρήτη.

Το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, διά του Τμήματος Φυσικής Περιβάλλοντος-Μετεωρολογίας συνέβαλε τα μέγιστα στην τεκμηρίωση των κινδύνων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, ενώ η πανεπιστημιακή κοινότητα συνεισέφερε δασιλώς στην τεκμηρίωση εξειδικευμένων θεμάτων της

μινωικής αρχαιολογίας.

Ο φάκελος εμπλουτίστηκε με πλήθος στοιχείων που πολύ πρόθυμα παρείχαν φορείς και Υπηρεσίες της τοπικής αυτοδιοίκησης, εξωτερικοί συνεργάτες και εμπειρογνώμονες, ενώ ιδιαίτερα σημαντική ήταν η συμβολή του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας ως προς την κατάρτιση σχεδίων αντιμετώπισης κινδύνων, με τα οποία εμπλουτίστηκε το Διαχειριστικό Σχέδιο.

Επιπλέον, σε άριστη συνεργασία με την Περιφέρεια Κρήτης εκπονήθηκε στρατηγική, «Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) «Πολιτιστικές Διαδρομές Μινωικών Ανακτορικών Κέντρων», με κύριο αντικείμενο την αναβάθμιση της εμπειρίας των επισκεπτών στα μινωικά ανακτορικά κέντρα.